

Huvudman

Lessebo kommun
kontaktcenter@lessebo.se

Beslut

Datum 2026-06-30
Dnr SI 2026:2760
Sida **1 (16)**

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Kvarndammskolan i Lessebo kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Lessebo kommun att senast den **18 december 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande trygghet och studiero. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Lessebo kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Lessebo kommun ska vidta följande åtgärder

Trygghet

Förebyggande arbete för att skapa trygghet

1. Se till att det bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa trygghet som utgår från skolans behov. Detta innebär att rektorn ska se till att elevernas trygghet i skolmiljön följs upp, att de hinder som finns för att elever ska vara trygga analyseras samt att rektorn, utifrån uppföljningen och analysen av vilka behov som finns i verksamheten, beslutar om åtgärder som ska vidtas. Inkom med en redogörelse för uppföljningen, analysen och beslutade samt genomförda åtgärder (5 kap. 3 § skollagen).

Plan mot kränkande behandling

2. Se till att planen mot kränkande behandling upprättas, följs upp och ses över under medverkan av eleverna. Huvudmannen ska dokumentera hur och när eleverna medverkat i planen mot kränkande behandling. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling).

Agerande vid kränkande behandling

3. Se till att rektorn, vid minst ett tillfälle innan den 11 december 2026, klargör skyldigheten för all skolpersonal att, när en elev blir utsatt för kränkande behandling, agera genom att vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Även personals befogenheter behöver klargöras. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 34 a § andra stycket, 5 kap. 6 § första och andra stycket skollagen).

Studiero*Förebyggande arbete för att skapa studiero*

4. Se till att det bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa studiero som utgår från skolans behov. Detta innebär att rektorn ska se till att elevernas studiero följs upp, att de hinder som finns för att det ska vara studiero analyseras samt att rektorn, utifrån uppföljningen och analysen av vilka behov som finns i verksamheten, beslutar om åtgärder som ska vidtas. Inkom med en redogörelse för uppföljningen, analysen och beslutade samt genomförda åtgärder (5 kap. 3 § skollagen).

Utredning vid ordningsstörande beteende

5. Se till att rektorn utreder saken om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse. Rektorn ska dokumentera hur många utredningar som startats under perioden den 30 juni till den 11 december 2026. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (5 kap. 9 § skollagen).

Beslut om disciplinära åtgärder

6. Se till att beslut om avstängning innefattar överklagandehänvisning till allmän förvaltningsdomstol. Skolenhetens senaste beslut om avstängning ska, i förekommande fall, ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (5 kap. 14 och 24 §§, 28 kap. 9 § och 29 kap. 10 § skollagen samt 33 § förvaltningslagen [2017:900]).

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 3 skollagen från att ingripa mot Lessebo kommun avseende brister rörande anmälan om kränkande behandling och ordningsregler.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser anmälan till socialnämnden och forum för samråd.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2026:2760) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden inlett en tillsyn av Kvarndammskolan i Lessebo kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Kvarndammskolan följer gällande bestämmelser om skolans arbete med att skapa trygghet och studiero.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 24 och 25 mars 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolans plan mot kränkande behandling, utredningar efter anmälan om kränkande behandling, skolans ordningsregler och utredningar med anledning av elevs ordningsstörande beteende. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra

författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero samt plan mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero

Elevers upplevelse av trygghet

Flertalet elever uppger att de känner sig trygga på skolan men de säger också att tryggheten är beroende av vilken klass man går i och det kan kännas otryggt när det hänt något på skolan. Lärare, personal i elevhälsan och rektorn uppger att tryggheten på skolan varierar kraftigt mellan de olika klasserna och de säger att det finns elever på skolan som inte är trygga. Personal i elevhälsan berättar att merparten av kränkningar sker i specifika årskurser och de uppger att uppskattningsvis hälften av eleverna på skolan känner sig otrygga. Lärarna berättar att det är fråga om både fysiska och verbala kränkningar på lågstadiet, medan det på mellanstadiet mestadels handlar om verbala kränkningar. Flera lärare berättar att det finns elever på skolan som använder våld mot såväl elever som lärare och att det finns både elever och personal på skolan som är rädda för dessa elever. Både lärare och personal i elevhälsan uppger att tryggheten har försämrats jämfört med tidigare år. Lärare berättar att det har blivit ett hårdare klimat med ett råare språkbruk i skolan och att det har utvecklats en kultur hos många elever att de ska ge igen om de blir utsatta för något. Personal i elevhälsan säger att vissa elever med negativt beteende har fått stort utrymme och att andra elever hakar på. De tillägger att ribban för vad som accepteras i elevernas beteende successivt har höjts och ingen har kunnat stabilisera läget.

Elevers upplevelse av studiero

I intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn framkommer att studieron varierar stort mellan klasser och årskurser. Flera elever uppger att det återkommande sker störningar under lektionstid och de säger att det ofta är samma elever som stör undervisningen genom att prata rakt ut, springa runt i klassrummet eller genom att inte följa lärarens instruktioner. Även lärare och personal i elevhälsan uppger att studieron varierar beroende på klass och årskurs och personal i elevhälsan säger att vissa klasser är särskilt drabbade. Personal i elevhälsan uppger att problematiken med bristande studiero har funnits

under en längre tid. Även rektorn uppger att det inte råder studiero i alla klasser.

Vid Skolinspektionens lektionsobservationer noteras att det i vissa klasser förekommer att elever vid upprepade tillfällen pratar högt med varandra rakt ut i klassrummet under arbetspassen. Det finns också lektioner där flera elever vandrar runt i klassrummet och skärmar välts utan att personalen säger till.

Skolans arbete med att kartlägga och analysera behov

Elever och personal uppger att skolan tar reda på elevernas upplevelse av trygghet genom trygghetsvandringar. Lärare, personal i elevhälsan och rektorn berättar vidare att eleverna får besvara frågor om bland annat trygghet och studiero i elevenkäter. Lärare berättar att det var längesedan det genomfördes några elevenkäter på skolan. Personal i elevhälsan säger att de pratar om trygghet med eleverna på hälsosamtalen som hålls med elever i vissa årskurser. Vidare berättar elever, lärare och personal i elevhälsan att det tidigare fanns ett trygghetsteam på skolan, men att det inte finns kvar längre. Trygghetsteamet var skolans forum för arbetet med enkäter och trygghetsvandringar.

Lärare, personal i elevhälsan och rektorn uppger att skolan utgår från resultatet i elevenkäterna när skolans plan mot kränkande behandling ska tas fram. Flertalet elever känner inte till att skolan har en plan mot kränkande behandling (nedan planen). Lärarna säger att de inte är delaktiga i arbetet med att ta fram planen och både elever och lärare uppger att eleverna inte är delaktiga i arbetet med att upprätta och följa upp planen. Personal i elevhälsan uppger att de inte känner till den nuvarande rutinen för arbetet med planen. De berättar att skolans kurator tidigare brukade vara delaktig i arbetet med planen genom att ta fram underlag till den i form av enkäter och trygghetsvandringar. Elevrådsrepresentanter fick sedan tycka till om analysen och därefter sammanställdes det ett utkast till ny plan. Personal från elevhälsan och rektorn uppger att nuvarande plan inte har tagits fram utifrån beskriven rutin. Rektorn uppger att årets elevenkäter har förskjutits och att elevernas enkätsvar är från höstterminen 2024 eftersom det inte genomfördes någon elevenkät höstterminen 2025. Rektorn berättar vidare att det innebär att innevarande års plan är en förlängning av tidigare års plan som kommer att gälla tills skolan är i fas och kan anta en ny plan som framöver kommer att omfatta läsår i stället för, som tidigare, kalenderår. När rektorn får bemöta att eleverna säger att de inte är involverade i arbetet med planen uppger rektorn att eleverna är delaktiga genom att deras enkätsvar ligger till grund för planen.

Förebyggande åtgärder för att skapa trygghet och studiero

Av skolans plan mot kränkande behandling framgår några åtgärder som skolan ska arbeta med. Flera lärare uppger att de inte känner till innehållet

i planen. Lärarna berättar att det inte bedrivs något gemensamt förebyggande arbete för att skapa trygghet på skolan utan att detta är upp till varje enskild lärare. Lärarna tillägger att detsamma gäller det förebyggande arbetet med att skapa studiero. De berättar vidare att förutsättningarna att bedriva ett förebyggande arbete ser väldigt olika ut eftersom vissa klasser har ett tvåläraresystem medan andra lärare är ensamma i klassen. En lärare säger att i vissa årskurser finns det förutsättningar att arbeta mer förebyggande men i andra årskurser kan personalen bara "släcka bränder". Läraren säger att det är svårt att börja arbeta förebyggande när all tid går åt till det åtgärdande arbetet.

Även personal i elevhälsan uppger att det just nu inte bedrivs något förebyggande arbete på skolan utan att personalen arbetar åtgärdande. Personal i elevhälsan säger att det inte har funnits ett gemensamt förebyggande arbete med trygghet på skolan sedan trygghetsteamet lades ner under vårterminen 2025. De tillägger att skolan kan vända trenden med otrygghet och kränkningar men att det förutsätter att alla får rätt förutsättningar för att kunna delta i ett sådant arbete. Vidare berättar personal i elevhälsan att arbetet med att skapa studiero sker på individuell nivå av lärarna och att det saknas ett systematiskt och kontinuerligt förebyggande arbete på skolnivå.

Rektorn uppger att mycket av arbetet kring trygghet tidigare låg på rektorn och elevhälsan men att det inte fungerade. Rektorn säger att hen därför har fördelat det förebyggande arbetet med tryggheten till lärarna samt att hen har bett respektive lärare att ta fram en handlingsplan för att arbeta med frågor som rör trygghet. Rektorn uppger vidare att det inte finns något övergripande och sammanhållet arbete för att skapa studiero på skolan, utan att även detta arbete detta sker utifrån lärarnas arbete i respektive klass. Rektorn tillägger att skolan har gemensamma ordningsregler, men att det inte finns någon rutin för exempelvis lektionsstruktur. När rektorn får bemöta att personal uppger att det inte bedrivs något gemensamt förebyggande för att skapa trygghet och studiero på skolan säger rektorn att hen kan dela den bilden eftersom mycket av arbetet på senare tid har bestått i åtgärdande arbete och uttryckningar. Rektorn uppger vidare att de på skolan har pratat om att de behöver flytta fokus till det förebyggande arbetet men att det inte har varit möjligt utifrån rådande förutsättningar på skolan. Rektorn berättar att skolan har vidtagit olika åtgärder som exempelvis uppdelade raster, omorganisation i vissa årskurser, införande av konsekvenstrappa, arbete med ordningsregler och klassvisa handlingsplaner.

På fråga från Skolinspektionen om skolan har pratat med eleverna om bland annat respekt gentemot andra och språkbruk svarar en elev att de inte har pratat om det så mycket och en annan elev säger att de inte har pratat om det alls. Flera lärare uppger att de försöker behandla frågor om värdegrund under vissa lektioner, men att det är svårt att få till.

Plan mot kränkande behandling

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling. Planen innehåller bland annat uppgifter om åtgärder som ska genomföras i specifika årskurser. Den innefattar också en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts. Vidare framgår av planen att elevernas enkätsvar är från höstterminen 2024 eftersom det inte genomfördes någon elevenkät höstterminen 2025.

Rättslig reglering

Förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen).

I förarbetena till ovannämnda bestämmelse anges att ett förebyggande arbete bland annat innebär att skolor och huvudmän följer upp elevernas såväl trygghet som studiero. Det innebär även att skolor och huvudmän analyserar vilka hinder som finns för att elever ska vara trygga och ha studiero och aktivt verkar för att dessa hinder undanröjs. Av förarbetena framgår vidare att ett arbete för trygghet är närmare sammankopplat med hur skolan ser till att förebygga och motverka kränkningar och att det finns ett främjande arbete med normer och värden. Det är viktigt att arbetet med detta sker på ett skolövergripande sätt och att skolans personal har ett gemensamt förhållningssätt. Det är också viktigt att arbetet med detta inte bedrivs avskilt från undervisningen och utan tillräcklig koppling till elevers vardag. Det gäller således att se till att elever är trygga både i undervisningen och under övriga delar av skoldagen. Vidare framgår att ett förebyggande arbete för trygghet innebär att skolan identifierar och undanröjer hinder i syfte att se till att eleverna är trygga under hela sin skoldag och därigenom har goda möjligheter till utveckling och lärande. Betydelsefulla delar i det förebyggande arbetet är hur skolan arbetar med normer och värden, inklusive jämställdhet, bland annat genom att främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utifrån en uppföljning och analys av vilka behov som finns i verksamheten kan både mer generella och särskilt riktade åtgärder behöva vidtas. Det är viktigt att all personal har ett gemensamt förhållningssätt som ger eleverna förutsägbarhet i deras vardag samt att eleverna kan lita på att alla vuxna i skolan agerar vid olika former av kränkningar. Arbetet mot kränkande behandling är grundläggande i skolors arbete för trygghet. Vidare framgår att förebyggande arbete för studiero innebär att skolan arbetar proaktivt med att ge eleverna goda förutsättningar till lärande genom att identifiera och undanröja hinder för lärande så att eleverna ska

kunna ägna sig åt och koncentrera sig på undervisningen. Det kan bland annat innebära att skolan förebygger ordningsstörningar genom väl förankrade ordningsregler och ett gemensamt förhållningssätt bland personalen och utveckling av det pedagogiska ledarskapet i klassrummet. Men det kan även innebära ett fokus på att erbjuda en varierad undervisning av hög kvalitet och de extra anpassningar, särskilda stöd och utmaningar som eleverna behöver (prop. 2021/22:160, s. 41, 46, 49 och 229 f.).

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (Lgr22, 2.8 Rektors ansvar).

Plan mot kränkande behandling

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen).

En plan mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad (2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans förebyggande arbete med att skapa trygghet och studiero.

Skolinspektionens utredning visar att det finns elever på skolan som inte är trygga samt att studieron brister i flera klasser. Det framkommer att elevernas trygghet och studiero följs upp till viss del samt att vissa åtgärder har satts in för att förbättra tryggheten och studieron på skolan.

Utredningen visar emellertid att skolans plan mot kränkande behandling baseras på gamla elevenkäter vilket innebär att den inte utgår från nuvarande situation på skolan. Vidare framkommer att de åtgärder som har vidtagits för att öka tryggheten och studieron har varit riktade till enstaka klasser samt att det främst har varit fråga om åtgärdande insatser. Såväl lärare som personal i elevhälsan och rektorn uppger att det inte bedrivs något gemensamt förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero

på skolan, trots att de är av uppfattningen att det finns ett behov av ett sådant gemensamt arbete. Att det inte finns ett skolövergripande arbete, där skolan följer upp elevernas trygghet och studiero och analyserar vilka behov som finns på skolan och identifierar och undanröjer hinder i syfte att skapa trygghet och studiero, är en brist.

När det gäller planen mot kränkande behandling framkommer att eleverna inte har medverkat i arbetet med att ta fram, följa upp och utvärdera planen. Även detta är en brist. En plan mot kränkande behandling fungerar som ett stöd och en dokumentation över det förebyggande arbetet. Det är därför viktigt att eleverna känner till och är delaktiga i arbetet med planen. Av utredningen framgår att skolans plan mot kränkande behandling innehåller de åtgärder som skolan bedömer behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Därmed har annat inte framkommit än att skolan lever upp till författningarnas krav i denna del.

Agera vid kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever uppger att personalen ingriper när de ser eller hör kränkningar, men att vuxna ofta inte är närvarande när kränkningarna sker. Lärare uppger att personal inte alltid ingriper, och att det finns en utbredd osäkerhet kring hur personalen ska agera vid kränkningar och våldsamma situationer. Flera lärare beskriver att fysiskt våld från elever mot personal har lett till att de inte alltid vågar ingripa i sådana situationer. Lärarna uppger att de känner sig tryggare att agera när det gäller elever de känner, men att det är svårare att ingripa i situationer som rör elever utanför den egna klassen. Lärare beskriver även en oro för reaktioner från vårdnadshavare, polisanmälningar och disciplinära åtgärder, vilket skapar tveksamhet inför att agera både i klassrummet och på raster. En lärare beskriver att hen vid ett flertal tillfällen har sett att personal inte har agerat eller ingripit när en elev har varit våldsam mot andra elever. Hen uppger att enligt lag ska lärarna ingripa men så är det inte i verkligheten.

Även personal från elevhälsan uppger att all personal inte agerar vid kränkningar. De beskriver dels att personalen inte orkar ingripa eftersom kränkningar är så vanligt förekommande, dels att det finns en rädsla hos personalen att agera på grund av hot om anmälningar från elever. Personal i elevhälsan säger att det behövs tydlighet kring vilka befogenheter personalen har, särskilt i situationer som kräver fysiska ingripanden.

Rektorn uppger att hens bild är att personal generellt sett ingriper när de uppmärksammar händelser som kan utgöra kränkande behandling, men tillägger också att hen fått till sig att det finns personal som inte har ingripit i våldsamma situationer. Enligt rektorn har tidigare händelser, där personal blivit avstängd eller fått avsluta sin anställning efter ingripanden, skapat en

stark rädsla hos vissa i personalen att ingripa vid kränkande behandling eller våldsamma situationer.

Rättslig reglering

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling (1 kap. 5 § skollagen).

Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En sådan åtgärd får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter (5 kap. 6 § skollagen).

Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i skollagens kapitel om åtgärder mot kränkande behandling, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget (6 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans ansvar att agera vid kränkande behandling.

Skolinspektionens utredning visar att personal inte alltid agerar när elever blir utsatta för kränkande behandling. Det uppges bland annat bero på att kränkningar är så vanligt förekommande, en osäkerhet kring vilka befogenheter personalen har att ingripa, en rädsla för reaktioner från vårdnadshavare samt rädsla för att själva bli polisanmälda. Det är en brist att personal inte agerar vid fall av kränkande behandling.

Utredning vid ordningsstörande beteende och beslut om disciplinära åtgärder

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Utredning vid ordningsstörande beteende

Elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn uppger att det finns elever på skolan som vid upprepade tillfällen stör ordningen eller uppträder olämpligt. Elever, lärare och rektorn berättar att skolan använder en konsekvenstrappa när sådana situationer uppstår. Lärarna säger att åtgärderna inte är tillräckliga för att få eleverna att upphöra med sitt beteende. Lärarna uppger att det har genomförts några utredningar kring vissa elevers ageranden, men att det rör sig om ett begränsat antal.

Personal i elevhälsan uppger att det finns betydligt fler elever som vid upprepade tillfällen stör ordningen eller uppträder olämpligt än de som hittills utretts med anledning av sitt ordningsstörande beteende. En personal uppger att det alltid ska göras en utredning i dessa fall men att skolan inte är där.

Rektorn uppger att skolan utreder vad som har hänt för att kunna vidta åtgärder, men säger samtidigt att det finns fler elever som vid upprepade tillfällen stört ordningen eller gjort sig skyldig till allvarlig förseelse än de tre elever som skolan hittills genomfört utredningar för. Såväl personal från elevhälsan som rektorn uppger att utredning av ordningsstörande beteende görs i samråd med elevens vårdnadshavare samt att det i samband med en sådan utredning även har startats utredning om särskilt stöd vid behov.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal utredningar som genomförts med anledning av en elevs ordningsstörande beteende. Det framkommer att utredning sker i samråd med elevens vårdnadshavare samt att det vidtas olika åtgärder för att få eleven att ändra sitt beteende.

Beslut om disciplinära åtgärder

Skolinspektionen har tagit del av två beslut om avstängning. I båda besluten anges att besluten kan överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd. Rektor uppger att samtliga beslut om avstängning som skolan fattar innehåller denna anvisning om hur beslut kan överklagas.

Rättslig reglering

Utredning vid ordningsstörande beteende

Om en elev i förskoleklassen eller grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende (5 kap. 9 och 10 §§ skollagen).

Beslut om disciplinära åtgärder

Beslut om avstängning får överklagas till allmän förvaltningsdomstol (5 kap. 14 och 24 §§ och 28 kap. 9 § skollagen).

Vi beslut om avstängning ska parten underrättas om hur det går till att överklaga beslutet. En underrättelse om hur man överklagar ska innehålla information om vilka krav som ställs på överklagandets form och innehåll och vad som gäller i fråga om ingivande och överklagandetid (29 kap. 10 § skollagen och 33 §§ förvaltningslagen).

Skolinspektionens bedömning

Utredning vid ordningsstörande beteende

Skolinspektionens utredning visar att det finns elever på skolan som vid upprepade tillfällen stör ordningen eller uppträder olämpligt men som inte har utretts med anledning av det ordningsstörande beteendet. Detta är en

brist. Att ett sådant uppförande utreds är viktigt för att komma fram till adekvata åtgärder som möter elevens behov och stöttar eleven i att förändra sitt beteende.

I de fall där utredning har startats framkommer inte annat än att utredning görs i samråd med elevens vårdnadshavare samt att rektorn har satt in åtgärder för att få eleven att ändra sitt beteende.

Beslut om disciplinära åtgärder

Av Skolinspektionens utredning framgår att det i skolans beslut om avstängning anges att besluten får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd. Ett beslut om avstängning får rätteligen överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Det är en brist att beslut om avstängning innehåller felaktig information om hur det går till att överklaga beslutet.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Lessebo kommuns verksamhet vid Kvarndammskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller skolans förebyggande arbete med att skapa trygghet och studiero, elevers delaktighet i skolans plan mot kränkande behandling, personals skyldighet att agera vid kränkande behandling, utredning av elevs ordningsstörande beteende och beslut om disciplinära åtgärder. Det finns därför skäl att förelägga Lessebo kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avstående från ingripande

Anmäla och utreda kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Flera lärare uppger att de anmäler händelser som kan utgöra kränkande behandling till rektorn. Några lärare uppger dock att det inte alltid görs en anmälan vid händelser som kan utgöra kränkande behandling. De berättar att personalens gräns för vad som betraktas som kränkande behandling har förskjutits över tid och att det därför behövs gemensamma diskussioner kring vad som utgör kränkande behandling. En lärare säger att de pratar med eleverna om händelsen, men att det inte alltid upprättas en anmälan. En lärare säger att personalen måste göra annat än att bara anmäla kränkande behandling och flera lärare uppger att det nog görs för få anmälningar på skolan. Även personal i elevhälsan berättar att personal inte alltid anmäler händelser som kan utgöra kränkande behandling samt att lärare och annan personal själva säger att de inte anmäler allt. Personalen i elevhälsan berättar att skolans personal pratar med elever och

vårdnadshavare, men att allt inte anmäls eller dokumenteras. Rektorn uppger att kränkande behandling anmäls, men tillägger att personalen har olika gränser kring vad som utgör kränkande behandling. Vidare säger rektorn att det finns personal som inte anmäler händelser om situationen är löst samt att vissa lärare kanske inte anmäler händelser på grund av för hög arbetsbelastning.

Såväl lärare som personal i elevhälsan och rektorn uppger att det startas en utredning efter anmälan om kränkande behandling samt att det sätts in olika åtgärder för att få kränkningarna att upphöra. De uppger vidare att huvudmannen får kännedom om alla anmälningar som görs.

Av de utredningar om kränkande behandling som Skolinspektionen tagit del av framgår att omständigheterna utreds och att åtgärder vidtas för att få kränkningarna att upphöra.

Rättslig reglering

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).¹

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att anmäla händelser som kan utgöra kränkande behandling till rektorn. Utredningen visar att alla händelser som kan utgöra kränkande behandling inte anmäls till rektorn. Det kan bland annat bero på att personal har olika syn på vad som utgör kränkande behandling samt att viss personal inte anmäler händelser när de anser att situationen är löst.

Ordningsregler

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn framkommer att det finns ordningsregler på skolan. Eleverna uppger att de känner till ordningsreglerna och att det är lärare och rektorn som beslutar om dem. Eleverna berättar dock att de inte pratar om hur reglerna fungerar i praktiken, förutom vid enstaka tillfällen. Eleverna vet inte hur de

¹ Riksdagen har den 9 juni 2026 fattat beslutat om att anta regeringens proposition 2025/2026:196. Detta innebär att 6 kap. 10 § skollagen får en ny lydelse från och med den 1 augusti 2026.

ska gå till väga om de vill förändra eller lägga till en ordningsregel, även om någon elev tror att elevrådet skulle kunna lyfta frågan. Det framkommer även att det finns elever som inte följer ordningsreglerna.

Lärare uppger att eleverna inte är involverade i att ta fram reglerna. Personal i elevhälsan uppger att ordningsreglerna har följts upp och justerats vid något tillfälle, men att de inte minns när detta senast gjordes eller när nästa uppföljning ska ske.

Rektorn säger att ordningsreglerna beslutades av skolans tidigare rektor. Rektor kan därför inte svara på om eleverna varit involverade i processen med att ta fram reglerna. Rektor beskriver att personalen har olika tolkningar av ordningsreglerna och att det därför finns ett behov av att arbeta om reglerna från grunden. När det gäller uppföljning och analys uppger rektor att ordningsreglerna inte har följts upp på skolnivå. Rektor konstaterar att ordningsreglerna behöver revideras och att ett mer systematiskt arbete med uppföljning och elevmedverkan behöver etableras.

Rättslig reglering

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektor beslutar om ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen).²

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav vad gäller ordningsregler. Av utredningen i ärendet framgår visserligen att det finns ordningsregler på skolan. Det framkommer emellertid att reglerna är beslutade av skolans tidigare rektor samt ordningsreglerna och hur de följs inte regelbundet följs upp, och att resultatet av uppföljningen inte analyseras, under medverkan av elever. Detta är en brist. Elevers delaktighet i arbetet med ordningsregler har en viktig funktion för att reglerna ska följas och därmed få avsedd effekt för trygghet och studiero.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p.1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2) eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3).

Lessebo kommuns verksamhet vid Kvarndammskolan uppfyller inte fullt ut författningarnas krav när det gäller att anmäla kränkande behandling till

² Riksdagen har den 3 juni 2026 fattat beslutat om att anta regeringens proposition 2025/2026:193. Detta innebär att 5 kap. 5 § skollagen får en ny lydelse från och med den 1 augusti 2026.

rektor och framtagande och uppföljning av skolans ordningsregler. Skolinspektionen bedömer dock att det finns särskilda skäl att avstå från att ingripa. Denna bedömning görs mot bakgrund av att 6 kap. 10 § och 5 kap. 5 § skollagen kommer att ändras den 1 augusti 2026. Det finns inte stöd för att tillämpa de nya bestämmelserna innan de trätt i kraft och det finns i detta fall inte heller skäl att meddela ett föreläggande som endast sträcker sig till den 31 juli 2026.

Skolinspektionen vill dock betona vikten av att huvudmannen tillämpar den nya lagstiftningen när den har trätt i kraft. Vidare kan tilläggas att det vid uppföljning kan bli aktuellt att kontrollera om verksamheten uppfyller författningarnas krav enligt de nya bestämmelserna.

Områden utan konstaterade brister

Anmälan till socialnämnden

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Såväl lärare som personal i elevhälsan och rektorn uppger att skolan gör anmälan till socialnämnden om de får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa.

Rättslig reglering

Myndigheter och anställda vars verksamhet berör barn och unga är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa (19 kap. 1 § socialtjänstlagen [2025:400]).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Forum för samråd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever berättar att det finns elevråd på skolan samt att de brukar ha klassråd inför elevråd. Elever uppger att de fått information om att det ska vara elevrådsmöte under vårterminen.

Även lärare, personal i elevhälsan och rektorn uppger att det finns elevråd på skolan. Lärare och rektorn bekräftar att det brukar hållas klassråd inför varje elevråd.

Rättslig reglering

Vid varje skolenhet ska det finnas ett eller flera forum för samråd med eleverna och vårdnadshavare. Där ska sådana frågor behandlas som är

viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för eleverna och vårdnadshavarna (4 kap. 13 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Hanna Lindvall

Beslutsfattare

Signerat av: Hanna Lindvall

X Mia Lorentz

Föredragande

Signerat av: Mia Lorentz

I ärendets handläggning har även utredare Jenny Åkesson medverkat.